

Hennie Broers: „Toen ik de noordelijke ondernemersprijs won, realiseerde ik me pas echt dat ik op de goede weg ben.“

Is het stopverf of kauwgom? Nee, het is zilver. Hennie Broers is vormgever in edelmetaal, maar ze is ook niet bang voor edelstenen, ebbehout of de naalden van een Afrikaans stekelvarken.

De roep van het zilver

ANDRÉ KEIKES
FOTO'S WIETZE LANDMAN

Makers van sieraden hebben allemaal te maken met vaststaande gegevens: vingers, polsen, hals. Toch zoeken edelmeden naar vernieuwing in hun vak, al blijft de traditie altijd een rol spelen. Hennie Broers uit Leeuwarden is vormgever in edelmetaal, maar misschien is de omweg die ze aflegde voor ze zelfstandig in dat vak aan de slag kon, wel bepalend geweest voor haar innovatieve aanpak.

„Ik wist al heel jong dat sieraden in edelmetaal het helemaal voor mij waren. Toen ik van school kwam had ik ook het liefst een vakopleiding op dit gebied gevolgd, maar dan moest ik de stad en de provincie uit, naar Schoonhoven. Een kennis van mijn ouders wist nog iets beters: naar Zwitserland, want daar had je de beste opleidingen. Maar dat was thuis onbespreekbaar. Dus werd het de docentopleiding textiele werkvoor-

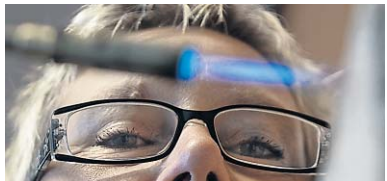
men en handvaardigheid van Ubbo Emmius.“

Elastiekjes

Ze kon het daar echter niet nalaten om te experimenteren met materialen, die een beetje haar spijt over die schoolkeuze verraadden: „Ik herinner me dat ik daar allerlei dingen heb gemaakt met elastiekjes en draadingsen.“ In haar achterhoofd bleef het fonkelen en glinsteren. Een oud verhaal heeft iets je passie, dan komt vroeg of

laat de dag dat je toeslaat. Dus meldde ze zich na de Ubbo-tijd aan voor cursussen die Schoonhoven en Zwitserland zo goed mogelijk moesten compenseren.

En langzaam bewegen haar ontwerpen zich van sieraden in hout en rubber, passend bij de tijdgeest in de jaren tachtig en bij haar opleiding, alsnog richting edelmetaal. Daar is meer kennis over techniek en vormgeving voor nodig, die ze onder meer bij Erik Smit opdeed. Lachend: „Het eerste zaagje

„Gewoon edelmeden duurt heel lang.“

dat ik in het zilver zette, bevestigde voor mij dat het liefde op het eerste gezicht was.“

Nu heeft Hennie Broers haar eigen werkplaats in het omvangrijke ateliergebouw aan de Floris Versterstraat in de Leeuwarder wijk Nijlân: Nyello, een Friese variant op de naam van een eeuwenoud emailleertechniek. Ze deelt de voormalige school met een groot aantal andere kunstenaars, die er zelfstandig werken, maar natuurlijk altijd aanspreekbaar zijn. „Dat is het grote voordeel van zo'n verzamelplek, je ziet het ook in meer steden, wat de een niet weet, weet de ander wel, en zo kom je samen verder.“

Kneedbaar

Door de ruimte: „de verwarming is wel een lastig punt, ik moet zelfs oppassen dat mijn hamers niet gaan roesten“ kan er veel. Broers maakt er niet alleen haar eigen sieraden, maar geeft sinds enige tijd ook workshops met acs (clay silver), ook wel kneedbaar zilver genoemd.

Zilveren object met de naald van het Afrikaans stekelvarken.

„Ik vond het bij toeval op internet, dacht eerst: dit kan helemaal niet, maar toen ik bezig was met het ontwerpen van een zilveren bol, liep ik op een gegeven moment tegen een probleem aan dat

ik niet kon oplossen. Toen herinnerde ik me die site weer, ik vond hem terug en begreep al snel dat het heel bijzonder was, bovendien duurzaam.“
Alle grondstoffen voor acs worden

Hennie Broers

geboren: in 1962 in Leeuwarden, woonachtig in Wirdum
opleiding: in 1984 afgestudeerd aan Ubbo Emmius als tweedegraads docent textiele werkvormen en handvaardigheid
werk: ontwerper van sieraden, eerst in rubber en hout, later via cursussen edelmeden in goud en zilver; meestersteken („rijkskerkende handtekening“) van de Waarborg in 2007; docent kneedbaar zilver sinds 2008; eigen atelier
burgerlijke staat: samenwonend met man André en zoon Léon

Hennie Broers vernieuwer in sieraden

Zilveren object met kneedzilveren figurijtjes.

den door recycling gewonnen. „De Japanse fabrikant haalt zilverresten uit de film- en foto-industrie, die vroeger gewoon in het afvoewater verdwenen. Je kent dat wel: leg maar eens een panty in het afvoertputje, en je ziet het.“

Acs ziet er een beetje uit als stopverf, maar bestaat dus uit microscopisch kleine deeltjes zilver, een organisch bindmiddel en water. Het water verdampt bij het drogen en het bindmiddel vergaat bij het bakken, zodat echt zilver overblijft. Het acs was niet alleen de oplossing voor specifiek eigen werk, maar bracht haar ook een mogelijkheid om workshops te geven en zo extra inkomsten te krijgen.

Ze volgde er een opleiding voor en nu gaan geregeld cursisten in haar atelier aan de slag. Na een paar uurjes kleien komen er heel aardige resultaten uit. Dat zou nooit lukken als je met plaatjes zilver werkte, benadrukt Broers. „gewoon edelmeden duurt heel lang“.

Dat ze er vorig jaar ook nog de Cultuur Ondernemersprijs van het Noorden mee zou winnen, was helemaal een onverwacht succes. „Er deden achtien kunstenaars mee, ik was de enige met zilveren sieraden en dan zag je die anderen. Ze waren allemaal veel verder dan ik, waren op tv geweest en hadden soms al geëxposeerd in het buitenland. Ik was dus ook ziek van de zenuwen, toen ik aan de pitch begon. Ik geloofde echt dat ik de zaal hoorde zuchten en gapen toen ik over workshops begon. Toch kwam ik steeds verder en na alle voorronden waren er nog maar vier over. Toen ik uiteindelijk won, realiseerde ik me pas echt dat ik op de goede weg ben.“

Smeden

Voor haar eigen werk is kneedbaar zilver slechts een zijspat. Professionele edelmeden stellen hogere eisen, ze werken in Sterlingzilver, dat je echt moet smeden. Ze gebruikt het onder meer voor kaasprijzen en ook geboortelepels, die ze in nauw overleg met de opdrachtgever maakt.

„Geen exemplaar is gelijk, een

traditie die in Friesland al heel oud is. Het vertelt iets over het geslacht waaruit je voortkomt, welke beroepen mensen hebben, soms zijn het echte erfstukken. Voor veel mensen klinkt het misschien oubollig, maar het is maar hoe je het aanpakt.“

Ze laat een pas voltooide geboortelepel zien. Een ingenueus letterspel voor „Thom“. Voor haar eigen zoon Léon, inmiddels bijna veertien, maakte ze er destijds ook een. Van een op de rug gezien ventje, dat naar de wereld kijkt, de wereld als het ware voor zich open ziet liggen.

Ook daarbij blijft het niet. In West-Afrika kwamen Hennie en haar man André de decoratieve naalden van het Afrikaanse stekelvarken tegen. Ze zag er wat in, maar nog niet concreet. „Ze lagen lang op de werkbank, ik heb er materiaalproefjes mee gedaan, en pas na langere tijd heb ik ze een plek gegeven in zelfstandige zilveren objecten.“

Broers heeft meer plannen met objecten, die naast edelmetaal ook uit edelstenen of ebbehout gemaakt kunnen zijn. En ze hoeven niet per se gedragen te worden. Je kunt ze in een glazen kabinetje bekijken of misschien wel aan de muur hangen.

Vernieuwing is belangrijk voor het vak, vindt Broers. En ze noemt mensen als Anneke Schat uit Amsterdam en Douwe van der Velde uit Beesterswaag. Maar ze mist in Friesland plekken waar het werk getoond kan worden, misschien een gespecialiseerde galerie.

„Wat niet meewerkt is de gelooftijd van het wereldje van edelmeden. Ze zijn veel te bang dat anderen hun ideeën stelen. We hebben het ook wel eens gehad over een eigen winkel aan de Floris Versterstraat, maar tot nu toe is dat er niet van gekomen.“

Zaterdag 1 oktober is er tussen 10 en 17 uur wel de halfjaarlijkse open dag in dat gebouw. Later dit jaar exposeert Hennie Broers in Galerie Oosthenn.

> www.nyello.nl
> www.florisverster.com

Eigentijdse geboortelepel voor Thom.

Ontwerp voor de wisselbokaal van de Gorredijkster Stilettoor.